

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT (NVE)

Postboks 5091 Majorstua

0301 OSLO

Deres ref.:

2025/30626Dato: **26.05.2025**Saksnr.: **2025/30626**Dok.nr.: **3**

Saksbehandler:

Anneli Vatshaug Jenssen

Suldal kommune - Vurdering av konsesjonsplikt for økt pumpekapasitet i Saurdal kraftverk, Ulla-Førre systemet - Høringssvar

Vi viser til forespørsel om vurdering av konsesjonsplikt for økt pumpekapasitet i Saurdal kraftverk i Ulla-Førre systemet i Rogaland, sendt på høring 20.03.2025.

Bakgrunn

NVE har mottatt en forespørsel fra Statkraft Energi AS om vurdering av konsesjonsplikt for økt pumpekapasitet i Saurdal kraftverk. Statkraft vurderer å doble pumpekapasiteten fra 320 MW til 640 MW ved å skifte ut to konvensjonelle aggregater med nye pumpeaggregater. Tiltaket berører ikke driften i Kvittdal kraftverk i nevneverdig grad eller forholdene i Suldalsvatnet og Suldalslågen. Tiltaket medfører ingen nye reguleringer, overføringer eller utnyttelse av nytt fall. Tiltaket vil foregå i fjell med begrensede fjellarbeider. Ifølge Statkraft er det forventet kun små endringer i magasindisponeringen av Blåsjø, Lauvastølvatnet og Sandsavatnet, og ingen endringer i hydrologien i reguleringsområdet.

Fylkesdirektørens vurdering

Rogaland fylkeskommune er i utgangspunktet positiv til oppgradering av eksisterende vannkraftverk i fylket. I dette tilfellet er det en betydelig oppgradering av pumpekapasitet i et stort kraftverk og dermed av betydning for den grønne omstillingen i Rogaland.

Samtidig vurderer fylkesdirektøren at samfunnsnyttene vil være størst i denne type prosjekter dersom hensyn til miljø, kulturminner og kulturmiljø samtidig ivaretas så godt som mulig. Under følger derfor noen innspill knyttet til dette.

Vann og temperaturendringer

Suldalsvassdraget er det største laksevassdraget i Rogaland, og leveområdene for anadrom fisk er sterkt påvirket av vassdragsregulering. Suldalsvassdraget har status som nasjonalt laksevassdrag og Suldalsvatnet er foreslått som nasjonalt storaurevassdrag. Tilstanden til laks- og sjøørretbestanden er henholdsvis moderat og dårlig og hvor vannkraft er vurdert til å ha stor grad av påvirkning for begge¹.

¹ [Lakseregister innsyn](#)

Anmodningen beskriver at det vil bli påvirkning på vanntemperaturen i Suldalslågen, men konkluderer likevel med at det ikke skal bli påvirkning på smolt. Fylkesdirektøren ber NVE vurdere å sjekke hva denne konklusjonen er basert på og hva de mulige konsekvensene en temperaturendring vil ha på den allerede utsatte laksesmolten. Det er nødvendig med tiltak for å forbedre den negative trenden for smolt og ungfisk², og søke å unngå å forsterke den³. Fylkesdirektøren ber derfor NVE vurdere om den foreslåtte utvidelsen sin påvirkning på vanntemperatur på lakseførende strekninger bør utredes for å kunne vurdere kompenserende tiltak.

Villrein og isforhold

Tiltaket omfatter tre magasin som ligger i nasjonalt villreinområde og/eller henningsone villrein. Hensynet til villrein veier særlig tungt i fastsatte nasjonale villreinområder⁴. Spesielt Blåsjømagasinet ligger sentralt i villreinområdet og det er villrein omkring magasinet hele året. Økt pumpekapasitet i Saurdal kraftverk vil blant annet påvirke Blåsjømagasinet. På vinteren benytter villreinen Blåsjø som trekkvei, og dyrenes bruk av isen på magasinet er omfattende. Registreringer av GPS-merkede dyr fra perioden 2007-2024 viser en omfattende bruk for vintermånadene (desember-april). Å kunne krysse isen på Blåsjø er viktig om dyrene skal kunne utnytte mest mulig av de avgrensede vinterbeiteressursene i Setesdal Ryfylke villreinområde. Det er viktig å søke å unngå at magasinet blir en større trekkbarriere enn det alt er. Å bedre tilstanden i Setesdal Ryfylke villreinområde er et nasjonalt mål.

Fylkesdirektøren er usikker på om kunnskapsgrunnlaget og vurderingene av isforholdene på Blåsjø ved økt pumping er gir et tilstrekkelig bilde av mulige konsekvenser for villrein. Det er også noe uklart hva som er grunnlaget for konklusjonen om at vannstandsvariasjonene i Blåsjø vil være for små til å kunne påvirke isen utover dagens situasjon.

Fylkesdirektøren anbefaler derfor til at NVE vurdere å gjøre en evaluering av påvirkningen en økt pumping vil ha på isforholdene ved ulike senario, og hvilken påvirkning dette vil ha på villreintrekkene i området.

Kulturminner og kulturmiljø

Det er tidligere registrert mange kulturminner i området, både automatisk freda kulturminner, og lokaliteter som har uavklart vernestatus. Mye av kartleggingen av kulturminner ble gjennomført i forbindelse med vannkraftutbyggingen, og i tillegg er det gjort flere kartfestinger i ettertid. Blant annet er det registrert mange støler med uavklart vernestatus ved Lauvastølsvatnet, hvorav flere nå ligger under vann. Ved Sandsavatnet er det flere støler og kullgroper som er datert til jernalder og middelalder, og i Blåsjøområdet er det kjent en rekke kulturminner som kan knyttes til fangst og ferdsel, som dyregraver, bogasteller, eldre veifar m.m. I tillegg til de tidligere registrerte kulturminnene, er det også områder hvor det er potensiale for at det kan være flere til nå ikke kjente kulturminnelokaliteter.

² Gravem, Finn R. m. fl. (2024). Smoltutvandring hos laks og aure i Suldalslågen 2023. Rapport 10238205-1. Sweco Norge AS

³ [Miljødirektoratet – Høring av revisjonsdokument og søknad om opprustning og utvideles for Røddal Suldal reguleringen](#)

⁴ [Kvalitetsnorm for villrein artikkel 3](#)

Ut fra tiltakene som er beskrevet, kan ikke fylkesdirektøren se at de vil komme i konflikt med kjente kulturminner, eller at det vil være behov for å gjennomføre nye registreringer. Dette da det ikke er planlagt tiltak i dagen, og det heller ikke medfører nye reguleringer, overføringer eller utnyttelse av nytt fall. Fylkesdirektøren gjør imidlertid oppmerksom på at fylkeskommunen vil kunne ha merknader når endelig arealbruk er avklart, og når detaljplan for miljø og landskap er på høring. Fylkesdirektøren forutsetter at kulturminner og kulturmiljø vil inngå som egne tema når detaljplanen skal utarbeides.

Hilsen
Kjetil Bergsvåg
seksjonssjef

Anneli Vatshaug Jenssen
rådgiver

Kopi til:
Statsforvalteren i Rogaland
Suldal kommune

Dette dokumentet er godkjent elektronisk. Vær vennlig å oppgi vårt saksnr når du svarer på brevet.